

Nr 41.

Ankom till riksdagens kansli den 23 april 1926 kl. 1 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt ävensom i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I en den 25 februari 1926 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 193, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 115) om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Härigenom förordnas, att 19 § 2 och 3 mom. samt 20 § 2 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 (nr 115) om inkomst- och förmögenhetsskatt skola upphöra att gälla samt att 20 § 1 mom. i samma förordning skall hava följande ändrade lydelse:

20 § 1 mom.

Varje år bestämmes den för alla skattskyldiga enhetliga procent av de i 19 § 1 mom. omförmälda grundbelopp, med vilken inkomst- och förmögenhetsskatt skall det året utgå.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1927.

Jämväl efter nämnda dag äger inländskt aktiebolag eller solidariskt bankbolag, som erlagt skatt jämlikt 19 § 2 mom. i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, sådant detta lagrum lydde enligt förordningen den 31 oktober 1919, (B-skatt), erhålla restitution av dylik skatt i den ordning här nedan stadgas.

Restitution äger rum, i den mån genom B-skatt beskattade tillgångar i vanlig ordning utdelas till delägarna, och utgår restitutionen med viss procent av ett grundbelopp, vilket utgör två kronor för varje fullt hundratal kronor av de till delägarna utdelade tillgångar. Vid restitutionen tillämpas å grundbeloppet det procenttal, som jämlikt 20 § 1 mom. i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt bestämts att gälla för det år, under vilket utdelning, som föranlett restitution, ägt rum. Sammanlagda beloppet av restituerade medel må icke uppgå till högre belopp än vad bolaget sammanlagt erlagt i B-skatt. För utdelning, som skett efter utgången av det räkenskapsår, som gått till ända närmast före den 1 mars 1925, får restitution ej heller ske för sammanlagt högre belopp än det, som motsvarar skillnaden mellan bolagets behållna tillgångar enligt balansräkningen för nämnda räkenskapsår samt summan av bolagets aktie- eller lottkapital och reservfond enligt samma balansräkning. Restitution sker i den ordning, som är stadgad i fråga om restitution av kronoutskylder.

Beträffande vad föredragande departementschefen vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anført till motivering för förslaget får utskottet, i den mån redogörelse ej lämnas här nedan, hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

Till utskottet har jämväl överlämnats en i anledning av propositionen utav herr *Björnsson* inom första kammaren väckt motion, nr 277, däri hemställts, att riksdagen måtte besluta att antaga nedan införda förslag till dels förordning om fonderingsskatt och dels förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 115) om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Sistnämnda båda förslag äro av följande lydelse:

Förslag

till

förordning om fonderingsskatt för aktiebolag och solidariska bankbolag.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

När inländskt aktiebolags eller solidariskt bankbolags vinstmedel överföras till aktie- eller lottkapital eller reservfond, skall bolaget erlægga skatt till staten (fonderingsskatt) å det sålunda överförda beloppet; dock skola vid överföring av vinstmedel till reservfond dessa medel ej beskattas, i den mån desamma erfordras för att uppbringa reservfonden till, beträffande bankaktiebolag och solidariskt bankbolag, femtio procent, och, beträffande annat bolag, tio procent av aktie- eller lottkapitalet.

Fonderingsskatten skall utgå med fem procent å det beskattningsbara beloppet.

2 §.

1 mom. Taxering till fonderingsskatt skall ske året efter det, då beslut om överföring av vinstmedel till aktie- eller lottkapital eller reservfond vunnit laga kraft.

2 mom. Har någon i uppgift eller upplysning, som avgivits till ledning vid taxering till fonderingsskatt, lämnat oriktigt meddelande eller har uppgiftspliktig underlåtit avlämna uppgift eller infortrad upplysning, och har därav föranletts, att taxering ej skett eller att taxering skett till för lågt belopp, skall, efter det sådant kommit till vederbörandes kännedom, efterbeskattning i erforderlig mån äga rum. Efterbeskattning må ej ske senare än fem år efter det taxeringen enligt 1 mom. bort verkställas.

3 §.

Taxeringen till fonderingsskatt sker i den kommun, där bolaget skall taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt.

4 §.

Uppgift till ledning för egen taxering (deklaration) till fonderingsskatt skall upprättas i enlighet med formulär, som av Kungl. Maj:t fastställles.

Deklaration för taxering till fonderingsskatt skall vid den tid och i den ordning, som för bolags deklaration till inkomst- och förmögenhetsskatt finnes stadgad, utan anmaning avlämnas under det år, då taxeringen skall äga rum.

I övrigt skola de uti förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering rörande taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt givna bestämmelser i tillämpliga delar lända till efterrättelse även med avseende å taxeringen till fonderingsskatt.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1927. Förordningen skall ej tillämpas i fråga om överföring av vinstmedel till aktiekapital eller reservfond, som beslutats före den 1 februari 1926.

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 115) om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Härigenom förordnas, att 19 § 2 och 3 mom. samt 20 § 2 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 (nr 115) om inkomst- och förmögenhetsskatt skola upphöra att gälla samt att 20 § 1 mom. i samma förordning skall hava följande ändrade lydelse:

20 § 1 mom.

Varje år bestämmes den för alla skattskyldiga enhetliga procent av de i 19 § 1 mom. omförmälda grundbelopp, med vilken inkomst- och förmögenhetsskatt skall det året utgå.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1927. Jämväl efter nämnda dag äger inländskt aktiebolag eller solidariskt bankbolag, som erlagt skatt jämlikt 19 § 2 mom. i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, sådant detta lagrum lydde enligt förordningen den 31 oktober 1919 (B-skatt), erhålla restitution av dylik skatt i den ordning här nedan stadgas.

Restitution äger rum, i den mån genom B-skatt beskattade tillgångar i vanlig ordning utdelas till delägarna, ävensom därest dylika medel överförts till aktiekapital eller reservfond, i den mån fonderingsskatt för samma medel blivit erlagd, och utgår restitutionen med viss procent av ett grundbelopp, vilket utgör två kronor för varje fullt hundratal kronor av de till delägarna utdelade tillgångar. Vid restitutionen tillämpas å grundbeloppet det procenttal, som jämlikt 20 § 1 mom. i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt bestämts att gälla för det år, under vilket utdelning, som föranlett restitution, ägt rum. Sammanlagda beloppet av restituerade medel må icke uppgå till högre belopp, än vad bolaget sammanlagt erlagt i B-skatt. För utdelning, som skett efter utgången av det räkenskapsår, som gått till ända närmast före den 1 mars 1925, får restitution ej heller ske för sammanlagt högre belopp än det, som motsvarar skillnaden mellan bolagets behållna tillgångar enligt balansräkningen för nämnda räkenskapsår samt summan av bolagets aktie- eller lottkapital och reservfond enligt samma balansräkning. Restitution sker i den ordning, som är stadgad i fråga om restitution av kronoskylder.

Till behandling i samband med förevarande proposition har utskottet jämväl upptagit två till utskottet hänvisade, under motionstiden vid riksdagens början väckta, likalydande motioner nr 129 i första kammaren av herr *Borell* m. fl. och nr 270 i andra kammaren av herr *Lithander* m. fl., däri hemställts, »att riksdagen ville besluta, att 2 mom. av 19 § i kungl. förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt skall upphöra att gälla redan från och med innevarande år, samt att förty taxering till B-skatt ej skall äga rum år 1926 eller därefter ävensom att verkställa de ändringar i nämnda förordning i övrigt och i andra författningar, som i anledning av beslutet kunna finnas nödiga».

Vidkommande vad de särskilda motionärerna anfört till stöd för sina förslag tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet.

*Grunderna
för beskattning
av bolags
vinstmedel
enligt 1910
års förordning.*

Först genom den år 1902 införda förordningen om inkomstskatt blev utdelning å aktier föremål för beskattning hos aktieägarna.¹ Bolagen erhöles emellertid avdrag med belopp, motsvarande den till aktieägarna bestämda utdelning, dock icke för mera än 6 procent av inbetalt aktiekapital.

Genom den förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt, som utfärdades den 28 oktober 1910, undergick skattskyldigheten för bolag en fullständig

¹ Vad i det följande säges om aktiebolag eller bolag, aktie och aktieägare avser jämväl solidariskt bankbolag samt lott och lottägare i sådant bolag.

omläggning. Bolagen beskattades för vad som enligt allmänna regler hänfördes till inkomst utan avdrag för utdelning till aktieägarna. Skatteprocenten gjordes beroende av inkomstens storlek i förhållande till kapitalet. Till kapital räknades enligt den ändrade lydelse, 20 § i nämnda förordning erhöles genom förordningen den 22 juni 1911, såväl aktiekapital som reservfond.

Aktieägarnas skattskyldighet för inkomst genom utdelning å aktier återlämnades genom denna lagstiftning utan ändring. Sålunda blev utdelning fortfarande underkastad inkomst- och förmögenhetsskatt hos aktieägarna men icke bevillning eller kommunalskatt.

Genom 1910 års inkomstskatteförordning blev den del av ett bolags beskattningsbara inkomst, som utdelades till aktieägarna, föremål för beskattning hos såväl bolaget som hos aktieägarna, medan den vinst, som kvarstod hos bolaget eller utskiftades först i samband med bolagets upplösning kom att beskattas allenast hos bolaget.

I anledning av en vid 1913 års riksdag inom andra kammaren väckt motion, nr 181, anhöll riksdagen i skrivelse den 30 maj 1913, nr 140, att Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om utredning, huruvida och i vad mån, då ett aktiebolag eller solidariskt bankbolag upplöses, bolagets uppsparade tillgångar, vilka icke utdelades förrän i sammanhang med bolagets upplösning, kunde göras till föremål för inkomstbeskattning hos delägarna.

1913 års
riksdag.

Frågan om ändrade grunder för beskattning av bolagens inkomster förelåg jämväl vid 1918 års riksdag. Genom proposition, nr 395, föreslogs en skärpt beskattning av bolagens vinster så till vida, att en begränsning gjordes beträffande de fonderade medel, som finge räknas till kapitalet, samt jämväl därutinnan att till beskattningsbar utdelning hänfördes även vad som vid ett bolags upplösning tillskiftades en delägare utöver den på honom belöpande andelen i de enligt förslaget till bolagets kapital hörande tillgångarna. Detta förslag avsåg att provisoriskt, i avbidan på en mera omfattande skattereform, i viss mån utjämna den olikhet i beskattningshänseende, som förefanns mellan de vinstmedel, som ett aktiebolag utdelade, samt vinst, som bolaget fonderade.

1918 års
riksdag.

Denna proposition avstyrktes av 1918 års bevillningsutskott och vann icke riksdagens bifall.

I syfte att vinna ökad likställighet beträffande beskattningen av utdelad och icke utdelad vinst framlades i proposition till 1919 års riksdag, nr 259, förslag till införande av en vid sidan av den egentliga inkomst- och förmögenhetsskatten å aktiebolagen utgående skatt, den s. k. B-skatten. I huvudsaklig överensstämmelse med propositionen beslöt riksdagen att pålägga bolagen en särskild B-skatt. Denna skatt utgår proportionellt å den del av bolagens nästföregående år till A-skatt taxerade inkomst, som icke utdelats till delägarna, dock efter avdrag av å inkomstenbelöpande kronoutsylder

1919 års lag-
stiftning.

samt beträffande försäkringsbolag jämväl av vinstutdelning till försäkrings- tagarna.

Beträffande B-skattens syfte anförde 1919 års bevillningsutskott i sitt i anledning av propositionen nr 259 avgivna betänkande, nr 52, i huvudsak följande:

»Med denna skatt åsyftas att i viss utsträckning hålla staten skadeslös för den skatteförlust, som orsakas därigenom att en del av ett bolags årsvinst fonderas i stället för att utdelas till delägarna och såmedelst undgår den dubbelbeskattning, som träffar utdelning. Genom att erlægga denna skatt fullgör, i grunden sett, bolaget en skattskyldighet, som egentligen åligger delägarna. Å andra sidan avses B-skatten icke skola hindra, att fonderade medel, som sedermera komma att utdelas, bli i vanlig ordning beskattade hos delägarna. Härav följer, att, till undvikande av trefaldig beskattning, B-skatten i dylikt fall bör återbäras.

B-skatten är således att betrakta som ett provisorium, en villkorlig skatt, som av staten uppbäres under viss förutsättning och behålles intill det eventuella inträffandet av en annan förutsättning. Bolaget förskotterar skatten i avbidan på även den faktiska skattskyldighetens överflyttande på delägarna och skattens uttagande i dess definitiva form. B-skattens sålunda angivna natur ändras icke av den omständigheten, att i många fall förutsättningen för återbäring aldrig kommer att inträffa och att således B-skatten i sådana fall kommer att utgöra statens definitiva skatteintäkt i förevarande avseende.»

Såsom ett allmänt omdöme rörande B-skatten tillade bevillningsutskottet, att skatten borde betecknas mera som en praktisk nödfallsutväg än som en rationell skatteform samt att svårigheterna att finna en bättre lösning måste anses motivera dess antagande.

Ehuru genom beslut av 1920 års riksdag utdelning till aktieägare kom att i viss utsträckning underkastas bevillning, upptogos icke bestämmelserna rörande B-skatten i bevillningsförordningen.

*1921 och 1922
års riksdagar.*

Redan vid 1921 års riksdag framställdes motionsvis yrkande om upphävande av B-skatten. 1921 års bevillningsutskott (betänkande nr 14) avstyrkte visserligen bifall till dessa motioner, under framhållande av att några erfarenheter om B-skattens praktiska verkningar icke vunnits, men uttalade, att B-skatten såsom skatteform vore behäftad med åtskilliga brister.

Vid 1922 års riksdag hemställdes i en inom första kammaren väckt motion om sådan ändring i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, att B-skatten komme att drabba endast den vinst, som av bolag lagligen kunde utdelas till aktieägarna. 1922 års bevillningsutskott (betänkande nr 12) uttalade sin anslutning till motionens syfte men avstyrkte bifall till densamma under åberopande av de mycket stora praktiska svårigheter ett bifall till motionen skulle framkalla.

Förenämnda vid 1921 och 1922 års riksdagar väckta motioner föranledde icke någon riksdagens åtgärd.

I anledning av en vid 1924 års riksdag väckt motion, anhöll riksdagen i skrivelse den 16 maj 1924, nr 165, under återopande av bevillningsutskottets, av riksdagen godkända betänkande nr 39, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning angående B-skattens upphävande och därvid, i den mån det befundes erforderligt att ersätta denna skatt, beakta, bland annat, vad i betänkandet anförts rörande särskilda stämpelavgifter samt för 1925 års riksdag framlägga de förslag, som kunde av utredningen föranledas.

I sitt sistnämnda betänkande nr 39 anförde bevillningsutskottet, bland annat, följande:

»Det torde vara obestriddigt, att B-skatten såväl ur principiell som praktisk synpunkt är behäftad med avsevärda brister. I regel råder icke överensstämmelse mellan vad som underkastas B-skatt och vad som för bolaget är möjligt att utdela till aktieägarna men som fonderas hos bolaget. Stundom beror detta förhållande därpå, att de outdelade vinstmedlen icke fonderas utan utbetalas i annan ordning än till aktieägarna i förhållande till dessas andelar i bolaget. Såsom exempel på dylika utbetalningar, vilka icke i likhet med vinstutdelning till försäkringstagare uttryckligen fritagits från B-skatt, kunna anföras de vinstmedel, parti- och detaljhandelsbolagen för försäljning av rusdrycker avstå till statsverket, de pristillägg och rabatter i förhållande till gjorda köp och försäljningar, vissa bolag utbetala av deras till A-skatt taxerade inkomst, samt utbetalningar för välgörande ändamål och andra gåvor. I det övervägande flertalet fall åter föranledes denna bristande överensstämmelse därav, att de outdelade vinstmedlen, oaktat bolaget ej avhänt sig desamma, lagligen icke kunnat disponeras för utdelning utan exempelvis måst användas att täcka en inbalanserad brist eller en under året uppkommen förlust av sådan natur, att avdrag vid taxeringen för densamma ej är medgivet. Å andra sidan inträffar icke sällan, att medel, som fonderas men kunnat göras till föremål för utdelning, undgå att drabbas av B-skatten. Särskilt gäller detta, då bolag genom kapitalförvärv — exempelvis genom vinst å försäljning av fastighet i sådan ordning, att vinsten icke utgör föremål för beskattning — erhållit medel, vilka fonderas.

Såsom en förutsättning för att skatt för bolagets vinstmedel skall påföras delägarna torde hava uppställts, att delägarna kommit att omedelbart förfoga över medlen. Då B-skatten avser att utgöra ett förskott å eller en ersättning för den skatt, som ansetts rätteligen böra drabba delägarna, borde denna skatt förty icke träffa sådana vinstmedel, vilka uppenbarligen icke kunna tillföras aktieägarna vare sig under bolagets bestånd eller vid dess upplösning. På samma skäl borde, i den mån dylika, B-skatt påförda belopp använts på sådant sätt, att de icke framdeles kunde tillföras aktieägarna, det erlagda förskottet återbetalas. Följdriktigt vore även att påföra bolaget B-skatt för till fonder avsatta belopp, vilka förvärvats i sådan ordning, att de icke underkastats A-skatt.

Genom att B-skatten utformats utan hänsyn till nu nämnda synpunkter, har densamma kommit att medföra åtskilliga, mindre tilltalande konsekvenser. Sålunda har skatten kommit att särskilt hårt drabba de svaga företagen, vilka icke kunnat utdela någon del av sin vinst till aktieägarna utan måst använda densamma att täcka förefintlig brist eller avsätta densamma för att möta väntade förluster. I många fall torde sådana företag påförts B-skatt till belopp överstigande den A-skatt, de haft att erlagga.

På grund av rådande ekonomiska förhållanden hava nu nämnda olägenheter av B-skatten framträtt särskilt starkt.

Såsom även 1922 års bevillningsutskott framhållit, skulle en sådan omläggning av B-skatten, att berörda konsekvenser förebyggdes, stöta på så stora tekniska svårigheter samt i så hög grad inveckla tillämpningen av skattebestämmelserna, att en dylik utväg icke kan anses tillräddlig. Redan den nuvarande B-skatten torde medföra ett i förhållande till dess finansiella betydelse avsevärt besvär. För utskottet har varit tillgängligt ett av kammarrätten den 15 mars 1923 avgivet yttrande angående de begränsningar av ej nödvändiga eller allt för kostsamma arbetsuppgifter, som kunde genomföras beträffande kammarrättens verksamhetsområde. I detta yttrande har kammarrätten anfört bland annat, att tillämpningen av bestämmelserna om B-skatt kunde medföra avsevärt arbete för kammarrätten vid handläggningen av mål rörande inländska aktiebolags och solidariska bankbolags taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt ävensom att kammarrätten ville, utan att i detta sammanhang göra något uttalande rörande lämpligheten av denna särskilda på bolags fonderade medel utgående skatt, ifrågasätta, huruvida de skattebelopp, som genom denna beskattningsform tillvunnes staten, vore av den betydelse att skatten, oaktat de högst betydande svårigheter, som vore förenade med dess tillämpning, borde bibehållas.

En ledamot av kammarrätten har i särskilt uttalad mening närmare utvecklat beskaffenheten av de med B-skatten förenade praktiska olägenheterna och i sådant hänseende anfört följande:

'Ansökningar om restitution av B-skatt kräva undersökning av det sökande bolagets räkenskaps- och skatteförhållande under de år, som förflutit från och med år 1920, då bestämmelserna om skatten i fråga trädde i kraft. Länsstyrelserna nödgas för dylika ansökningars bedömande uppgöra liggare för varje särskilt bolag, med anteckningar om skatteförhållanden, utdelning och restitution. Arbetet härmed blir besvärligare för vart år som går. Kammarrättens arbete med taxeringsmålen ökas i följd av B-skatten ej blott därigenom, att innan besvär rörande ett bolags taxering till A-skatt kan avgöras, skriftväxling ofta måst äga rum för utrönande av bolagets B-beskattning följande år, utan även genom de synnerligen besvärliga räkneoperationer, som måste föregå en ändring i B-skattetaxeringen; och slutligen åligger det kammarrätten att pröva av länsstyrelserna meddelade beslut om restitution av B-skatt, då det restituerade beloppet överstiger 1,000 kronor, en prövning, som icke sällan kompliceras därigenom, att taxeringsmyndigheterna vid B-skattetaxeringen taga hänsyn till verkställd utdelning av förut B-beskattade tillgångar.'

Enligt de generalsammandrag av skattetaxeringarna, som årligen upprättas, har den debitterade B-skatten under åren 1920—1922 utgjort sammanlagt 35,231,659 kronor eller sålunda i medeltal 11,743,886 kronor för år men år 1923 allenast 4,576,062 kronor. I årets statsverksproposition har B-skatten beräknats till endast 2,000,000 kronor, därvid dock avdrag ägt rum för belopp, som beräknats komma att restitueras. En icke ringa del av skatten — år 1923 1,180,150 kronor — utgår från parti- och detaljhandelsbolagen med rusdrycker samt från aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet. Det kan vidare antagas, att icke oväsentliga belopp av den påförda B-skatten restituerats eller komma att framdeles restitueras. Det vill därför synas som om den statsfinansiella betydelsen av skatten vore tämligen

ringa och i vart fall för närvarande betydligt mindre än vid skattens införande.

Ehuru utskottet, med hänsyn till vad sålunda anförts, funnit starka skäl tala för att B-skatten upphäves, har utskottet framför allt av statsfinansiella skäl icke ansett sig böra föreslå ett omedelbart avskaffande av skatten. En utredning synes därför böra komma till stånd, huruvida och på vad sätt B-skatten lämpligen bör ersättas genom en annan, särskild å bolagen utgående skatt. En sådan skatt torde böra avvägas så, att densamma utnyttjar den högre skattekraft, som kan antagas förefinnas hos bolag med stora fonder. Därjämte bör skatten, så långt möjligt är, taga sikte på sådana medel, som genom att fonderas undgå den dubbla beskattning, som påföres utdelade belopp. Såsom särskilt angeläget vill utskottet framhålla, att skatten utformas så, att tillämpningen blir enkel och icke medför större kostnader. Skatten bör förty så anordnas, att något restitutionsförfarande i likhet med det med B-skatten förenade icke erfordras.

Inom utskottet hava övervägts olika möjligheter att ersätta B-skatten. Det har därvid synts utskottet, som om företrädesvis två vägar lämpligen skulle kunna beträdas.

Med utgångspunkt från att dubbel beskattning av bolags vinstmedel bör äga rum först, då det definitivt konstaterats, att medlen kunnat omedelbart disponeras av delägarna, synas skäl tala för att i samband med utsläppande av gratisaktier pålägga bolaget en särskild skatt. I och för sig innebär emission av gratisaktier visserligen icke någon inkomst för aktieägarna, men de nya aktiebrevens kunna sägas i sig förkroppsliga de fonderingar, som bolaget verkställt och som givetvis ökat aktieägarnas tillgångar. Genom att medel överföras till aktiekapitalet och vid skatteberäkningen vinstprocenten således minskas, vinna bolagen förmåner i beskattningshänseende. Då enligt vad erfarenheten givit vid handen utsläppandet av gratisaktier i regel föranleder kursstegringar, i viss mån beroende därpå, att emissioner av gratisaktier vanligen uppfattas som löften om ökad utdelning för framtiden, erhålla jämväl delägarna ekonomiska fördelar genom utsläppandet av gratisaktierna. En beskattning vid emissioner av gratisaktier behövde därför endast innebära, att de kursvinster delägarna gjorde komme att reduceras. Av skäl, som anförts av 1913 års bevillningsutskott, bör emellertid en skatt vid utsläppande av gratisaktier icke läggas å aktieägarna. De fonderade belopp, vilka skulle komma att beskattas, hava i regel utgjort förmögenhetstillskott icke allenast för dem, som vid tiden för gratisaktiernas utsläppande varit delägare, utan jämväl för föregående aktieägare. Genom skatten avses därför att träffa de förvärv, som tillgodokommit en hel kedja av delägare. Lämpligast synes således vara att pålägga bolagen en proportionell skatt, vilken enklast kunde uttagas genom en stämpel, utgående i samband med den vanliga aktiestämpeln.

Då bolagen genom avsättning till reservfonden i skattehänseende uppnå samma fördelar som genom ökning av aktiekapitalet, kan det ifrågasättas, om icke jämväl sådana avsättningar borde beskattas. Lämpligen borde till gynnande av nödig konsolidering från beskattning undantagas till reservfonden gjorda avsättningar, i den mån de ej överstege viss procent i förhållande till aktiekapitalets storlek.

De fonderingar, som icke överföras till aktiekapitalet eller resev-fonden, skulle med nu nämnda anordning icke komma att träffas av någon särskild skatt. För åvägabringande av önskvärd jämnhet synas skäl tala för att införa en sådan skatt även å sistnämnda fonderingar. Då först vid bo-

lagets upplösning med visshet framgår, att dessa medel kunna ställas till delägarnas omedelbara disposition, synes det riktigt, att en dylik skatt uttages i samband med tillgångarnas skiftande mellan delägarna. Då delägarnas verkliga vinst genom tillgångarnas utskiftande är beroende på det pris de erlagt för sina aktier, kan det icke anses förenligt med rättvisa att av aktieägarna uttaga en inkomstskatt för de utdelade fonderingarna. Där- emot torde föga vara att invända mot att å bolagen lägga en proportionell skatt, vilken lämpligen borde utgå som en stämpelavgift. Föremål för denna stämpelavgift borde bliva de till delägarna vid skiftet utbetalade tillgångarna efter avdrag för av delägarna tillskjutna belopp, B-beskattade medel samt vid utsläppande av gratisaktier eller ökning av reservfonden särskilt beskattade medel.

Slutligen är det av vikt, att vid ett upphävande av B-skatten närmare föreskrifter lämnas, i vilken ordning restitution av B-skatt framdeles bör lämnas. Särskilt i sådana fall, där B-beskattade medel av bolaget förbrukats för att täcka förefintlig eller sedermera uppkommen brist, synas övergångsbestämmelser böra meddelas till förekommande av att vid användande till utdelning av efter B-skattens upphävande hopsparade medel, restitutionsförfarandet skall komma till användning.»

*Utredning i
anledning av
1924 års
riksdags-
skrivelse.*

Denna riksdagens skrivelse har remitterats till kammarrätten för avgivande av utlåtande samt för avgivande av det förslag, vartill utlåtandet kunde föranleda; och har kammarrättens utlåtande avgivits den 4 december 1924. I detta utlåtande har kammarrätten förklarat, att kammarrätten ansåge B-skatten böra avskaffas utan att ersättas med annan skatteform, samt att, om det emellertid skulle finnas nödvändigt att sätta något i B-skattens ställe, man enligt kammarrättens åsikt borde stanna vid en beskattning av bolags besparade vinstmedel vid bolags upplösning. Två ledamöter av kammarrätten (presidenten och ett kammarrättsråd) voro skiljaktiga och ansågo, att aktiebolag borde vara skyldiga att erlægga en särskild skatt (fonderingsskatt), då ett bolags besparade vinstmedel överfördes till aktiekapital eller reservfond eller vid bolags upplösning utbetalades till delägarna.

Sedermera har inom finansdepartementet verkställts ytterligare utredning rörande lämpligheten och möjligheten att vid upphävande av B-skatten ersätta denna skatt med någon annan skatteform. Enligt nämnda utredning skulle den enda framkomliga vägen att skaffa en ersättning för B-skatten vara att införa dels en skatt på vad som vid bolags upplösning eller vid nedsättning av aktiekapital utskiftas till delägarna utöver av dem tillskjutna belopp dels ock en skatt på aktiebolags besparade vinstmedel, som överföres till aktiekapital eller reservfond. Vidare har inom departementet utarbetats dels förslag till förordning om fonderings- och upplösningsskatt för aktiebolag och solidariska bankbolag med tillhörande deklarationsformulär samt till förordning med särskilda bestämmelser om B-skatt för aktiebolag och solidariska bankbolag, dels ock en promemoria med motivering till förslagen jämte historik.

Över dessa förslag har kammarrätten den 10 februari 1926 avgivit utlåtande.

I detta sitt utlåtande har kammarrätten bibehållit sin tidigare intagna ståndpunkt, att B-skatten bör avskaffas utan att något sättes i dess ställe. Kammarrätten har vidare ingått på en kritik av det remitterade förslaget samt såsom sin åsikt uttalat, att de föreslagna nya skatteformerna skulle vara irrationella och verka orättvist, varjämte kammarrätten såsom ett allmänt omdöme om det remitterade förslaget uttalat, att dess regler tillsammans bildade ett synnerligen invecklat system, som förvisso skulle komma att vålla såväl de skattskyldiga som taxeringsmyndigheterna mycket bryderi och besvär.

Två ledamöter av kammarrätten hava varit skiljaktiga. Av dessa har den ene ansett, att frågan borde lösas genom upphävande av aktieägares skattskyldighet för utdelning jämte antingen en skärpning av A-skatten eller ock uttagande av en proportionell skatt å ett bolags hela vinst vid sidan av A-skatten.

Den andre reservanten, kammarrättens president, har ansett, att en ersättningsskatt för B-skatten borde införas, men att denna skatt lämpligast och enklast borde erhålla den konstruktion, som av reservanten angivits uti hans reservation till kammarrättens utlåtande den 4 december 1924.

sitt anförande till det propositionen bilagda statsrådsprotokollet har föredragande departementschefen anført bland annat följande:

*Departements-
chefen.*

Det syntes vara ofrånkomligt, att om B-skatten nu upphävdes utan någon ersättning, skattelagstiftningen komme att uppvisa en lucka, i det att aktieägare finge möjlighet att undgå beskattning av utdelning genom att först fondera vinstmedel och därpå antingen upplösa bolaget eller ock utsläppa gratisaktier och därefter nedsätta aktiekapitalet till vad det tidigare varit. Detta hade ej heller kammarrätten i sitt utlåtande förnekat. Väl vore det såsom kammarrätten anmärkt en sällsynt händelse i det verkliga affärlivet, att ett bolag upplöstes utan förlorad solvens och med påföljd, att aktieägarna toge sina tillgångar ur rörelsen, och likaledes hade det hittills varit jämförelsevis sällsynt, att ett bolag utsläppt gratisaktier och därefter på nytt nedsatt aktiekapitalet. Detta syntes dock delvis berott därpå, att efter B-skattens införande ett dylikt förfarande medfört mindre vinst i beskattningsavseende. Före B-skattens införande förekommo exempel på sådana transaktioner; och därest nu B-skatten upphävdes utan någon ersättning, kunde det med skäl befaras, att dylika manipulationer icke blevo allt för ovanliga. Likaledes komme att uppstå ojämnhet i beskattningen mellan de fall, då ett aktiebolags kapital ökades genom inbetalning av medel, för vilka aktieägarna vid förvärvet i vanlig ordning erlagt inkomstskatt, och de fall, då bolagets kapital ökades genom överförande till aktiekapital eller reservfond av besparade vinstmedel, för vilka aktieägarna icke erlagt inkomstskatt. De luckor, som på detta sätt uppstode i skattesystemet, därest B-skatten

upphävdes, vore enligt departementschefens åsikt av den art, att de om möjligt borde fyllas. Svårigheten vore emellertid att finna bestämmelser, vilka tillgodosåge de syften man ville vinna men vilka samtidigt varken verkade orättvist eller medförde för stora svårigheter vid tillämpningen. Det till kammarrätten remitterade förslaget finge väl enligt departementschefens åsikt anses till sina grunder anvisa en framkomlig väg för frågans lösning. Med hänsyn till vad kammarrätten anfört därom, att förslaget skulle medföra betydande taxeringstekniska och andra svårigheter, hade departementschefen dock ansett sig icke böra utan ytterligare undersökning av andra möjligheter för frågans lösning tillstyrka, att nämnda förslag framlades för riksdagen. Kammarrättens majoritet hade emellertid icke avgivit något förslag till nya bestämmelser i förevarande avseende och de förslag, som framstälts av reservanterna i kammarrätten, ansåge sig departementschefen icke kunna biträda. Den knappa tid, som stått till förfogande efter det kammarrättens utlåtande inkommit till finansdepartementet, hade ej heller medgivit någon ytterligare utredning i ämnet. Härtill komme att förevarande fråga i viss mån sammanhänge med en del av de övriga skattefrågor, som väntade på sin lösning och som kunde antagas i samband med frågan om kommunalskattereformen nästa år komma under riksdagens prövning. Det syntes departementschefen under sådana förhållanden lämpligt, att spörsmålet om beskattning av aktiebolags besparade vinstmedel upptoges till förnyad undersökning jämsides med utredningen av övriga till skattelagstiftningen hörande spörsmål, samt att de bestämmelser, vilka vid en dylik undersökning befundes önskvärda, inarbetades uti det förslag till förordning om statsskatt, som kunde komma att föreläggas riksdagen.

Ehuru departementschefen sålunda icke vore beredd att nu framlägga förslag till införande av ersättning för B-skatten, ansåge han sig dock på grund av de starka skäl, som talade för nämnda skatts upphävande, böra tillstyrka, att skatten finge upphöra redan från och med år 1927. Därest någon ersättningsskatt infördes vid nästa års riksdag, kunde väl befaras, att vissa olägenheter kunde uppstå på den grund, att B-skatt icke utgått under år 1927. Ginge man fram efter ungefär de linjer, som angivits uti det remitterade förslaget, syntes man dock utan större svårigheter kunna anknyta till förhållandena vid utgången av det sista räkenskapsår, för vars inkomst B-skatt utgått. Ett villkor vore dock, att B-skatt uttoges jämväl under år 1926, enär svårigheterna kunde antagas bliva större, ju längre tid, som förflutit från den tid för vilken B-skatt utgått, och till den tid då de nya beskattningsreglerna skulle vinna tillämpning. Även om beskattningen av besparade vinstmedel ordnades på annat sätt än i det remitterade förslaget ifrågasatts, syntes dock olägenheterna av att B-skatt icke uttagits under år 1927 icke kunna antagas bliva så stora, att de kunde motivera B-skattens bibehållande längre än under innevarande år.

Med hänsyn till de betydande brister ur såväl principiell som praktisk synpunkt, vilka vidlåda B-skatten och för vilka redogörelse lämnats i 1924 års bevillningsutskotts här ovan återgivna betänkande nr 39 ävensom i föreliggande proposition, har utskottet anslutit sig till det i propositionen framlagda förslaget om denna skatts upphävande. Det skulle givetvis hava varit till fördel, om riksdagen beretts tillfälle att i samband med B-skattens avskaffande pröva förslag till skattens ersättande, vilka uppfyllde de av 1924 års bevillningsutskott och riksdag uttalade kraven på en i tillämpningen enkel och icke allt för kostsam skatteform. Några större praktiska olägenheter torde emellertid icke komma att uppstå genom ett uppskov med frågan om införande av en ny skatt till B-skattens ersättande, såframt uppskovet begränsas till ett enda år. Enligt vad föredragande departementschefen uppgivit, kommer spørsmålet om beskattning av bolags besparade vinstmedel att upptagas till förnyad undersökning jämsides med den pågående utredningen av kommunalskattefrågan och därmed sammanhängande spørsmål. Då den fortsatta utredningen i ämnet ej synes böra föregripas, har utskottet icke kunnat biträda den av herr Björnsson väckta motionen.

Ehuru enligt utskottets mening starka skäl tala för B-skattens upphävande snarast möjligt, ej minst med hänsyn till att därigenom kraven på framtida restitutioner minskas, har utskottet av statsfinansiella skäl icke kunnat biträda det motionsvis framställda förslaget, att taxering till B-skatt ej skall äga rum innevarande år. I statsverkspropositionen till årets riksdag har den uträknade B-skatten på grund av denna taxering beräknats till icke mindre än 3.9 miljoner kronor, varav efter avdrag för restitutioner beräknats komma att inflyta under budgetåret 1926—1927 ett belopp av 3 miljoner kronor. Någon utväg att täcka den brist i budgeten, som vid ett bifall till motionerna I:129 och II:270 skulle komma att uppstå, har icke anvisats i dessa motioner.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 193 och med avslag ej mindre å motionen I:277 av herr Björnsson än även å motionerna I:129 av herr Borell m. fl. och II:270 av herr Lithander m. fl., antaga ovan införda, vid propositionen fogade förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 115) om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Stockholm den 22 april 1926.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, Wohlin, Gustaf Nilsson i Kristianstad, Johan Nilsson i Kristianstad, Pers, Björnsson, Borell, Johan Bergman, Jönsson i Boa, Olsson i Ramsta, Lithander, Hedlund i Östersund, Bengtsson i Kullen, Lövgren i Nyborg, Alexis Björkman, Jönsson i Slätåker, Svensson i Grindstorp, Björklund, Olsson i Gävle och Nilsson i Hörby.

Reservation

av herrar *Borell, Lithander* och *Bengtsson* i Kullen, vilka ansett att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till de betydande brister ur såväl principiell som praktisk synpunkt, vilka vidlåda B-skatten, anser utskottet att denna skatt bör upphävas samt att, med hänsyn särskilt till skattens menliga inverkan på näringslivet, detta upphävande bör ske redan från och med innevarande år. Vidkommande frågan om B-skattens ersättande med annan skatteform delar utskottet den av kammarrätten uttalade uppfattningen, att såväl rationella som praktiska skäl saknas för åvägabringande av dylik ny skatteform.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen med föranledande av motionerna I: 129 av herr *Borell* m. fl. och II: 270 av herr *Lithander* m. fl. måtte, med avslag å förevarande proposition och motionen I: 277 av herr *Björnsson*, antaga följande

Förslag

till

förordning om ändring av vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 115) om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Härigenom förordnas, att 19 § 2 och 3 mom. samt 20 § 2 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 (nr 115) om inkomst- och förmögenhetsskatt skola upphöra att gälla samt att 20 § 1 mom. i samma förordning skall hava följande ändrade lydelse:

20 § 1 mom.

Varje år bestämmes den för alla skattskyldiga enhetliga procent av de i 19 § 1 mom. omförmälda grundbelopp, med vilken inkomst- och förmögenhetsskatt skall det året utgå.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den då förordningen, enligt därå meddelad uppgift, av trycket utkommit i Svensk författningssamling; skolande prövningsnämnd företaga de ändringar i taxeringsnämnds beslut, som därav må föranledas.

Jämväl efter nämnda dag äger inländskt aktiebolag eller solidariskt bankbolag, som erlagt skatt jämlikt 19 § 2 mom. i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, sådant detta lagrum lydde enligt förordningen den 31 oktober 1919, (B-skatt), erhålla restitution av dylik skatt i den ordning här nedan stadgas.

Restitution äger rum, i den mån genom B-skatt beskattade tillgångar i vanlig ordning utdelas till delägarna, och utgår restitutionen med viss procent av ett grundbelopp, vilket utgör två kronor för varje fullt hundratal kronor av de till delägarna utdelade tillgångar. Vid restitutionen tillämpas å grundbeloppet det procenttal, som jämlikt 20 § 1 mom. i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt bestämts att gälla för det år, under vilket utdelning, som föranlett restitution, ägt rum. Sammanlagda beloppet av restituerade medel må icke uppgå till högre belopp än vad bolaget sammanlagt erlagt i B-skatt. Restitution sker i den ordning, som är stadgad i fråga om restitution av kronoutsylder.»

Stockholm, Isaac Marcus' Boktryckeri-Aktiebolag, 1926.
